

Alkoholiturg, tarbimine ja elanike hinnangud riigi alkoholipoliitikale

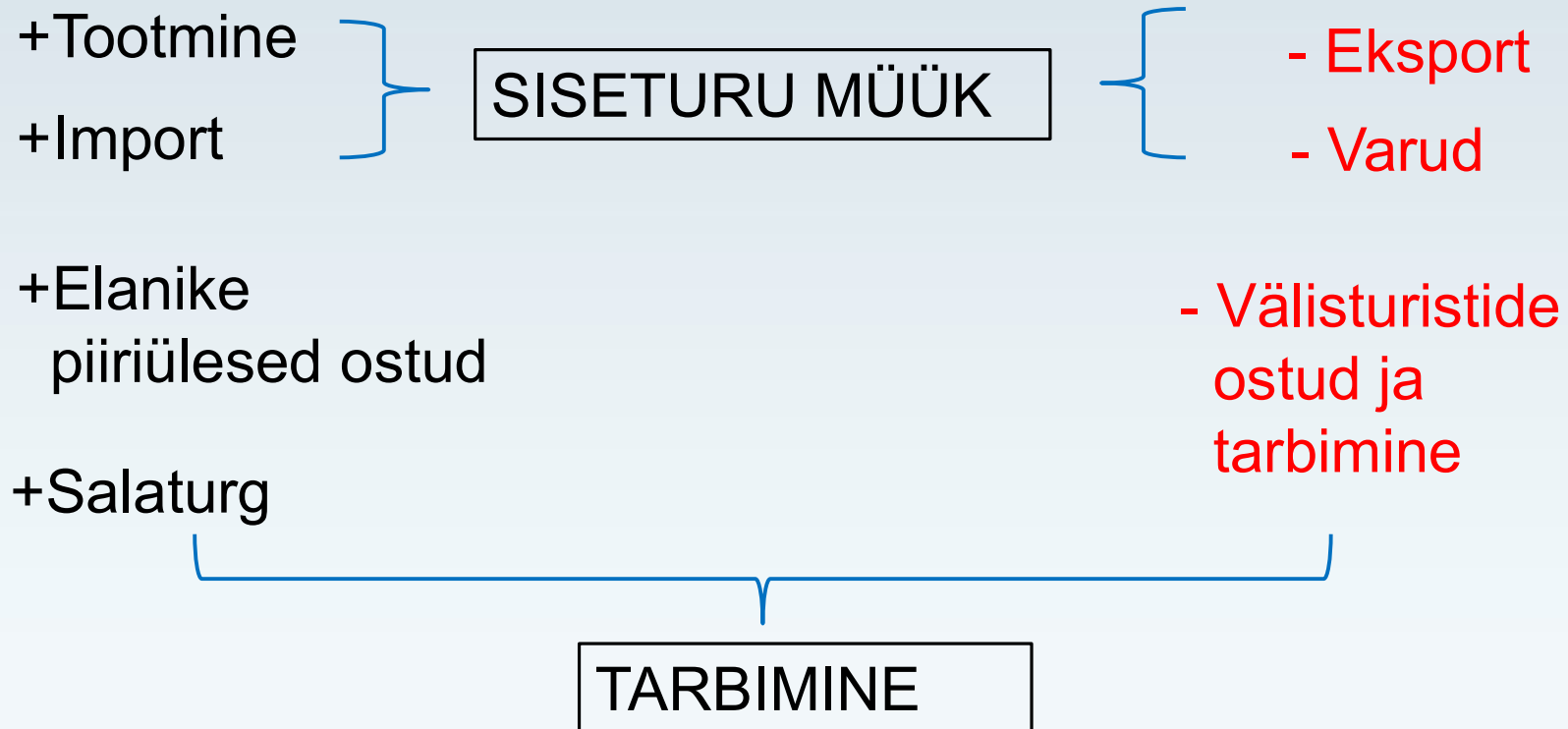
Elmar Orro
12. juuni 2024

EKI alkoholiuuringud

- Eesti alkoholiturg (alates 1990. aastast)
- Alkoholi tarbimine ja alkoholipoliitika (alates 2000. aastast)
- Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus (alates 2002. aastast)
- Turistide alkoholi ostumahu uuring (alates 2002. aastast)
- Alkohoolsete jookide miinimum jaehindade analüüs (2013-2020)
- Alkoholi ostmine Lätist (alates 2016. aastast)
- Koondväljaanne „Alkoholiturg, tarbimine ja kahjud Eestis. Aastaraamat“ (alates 2008)

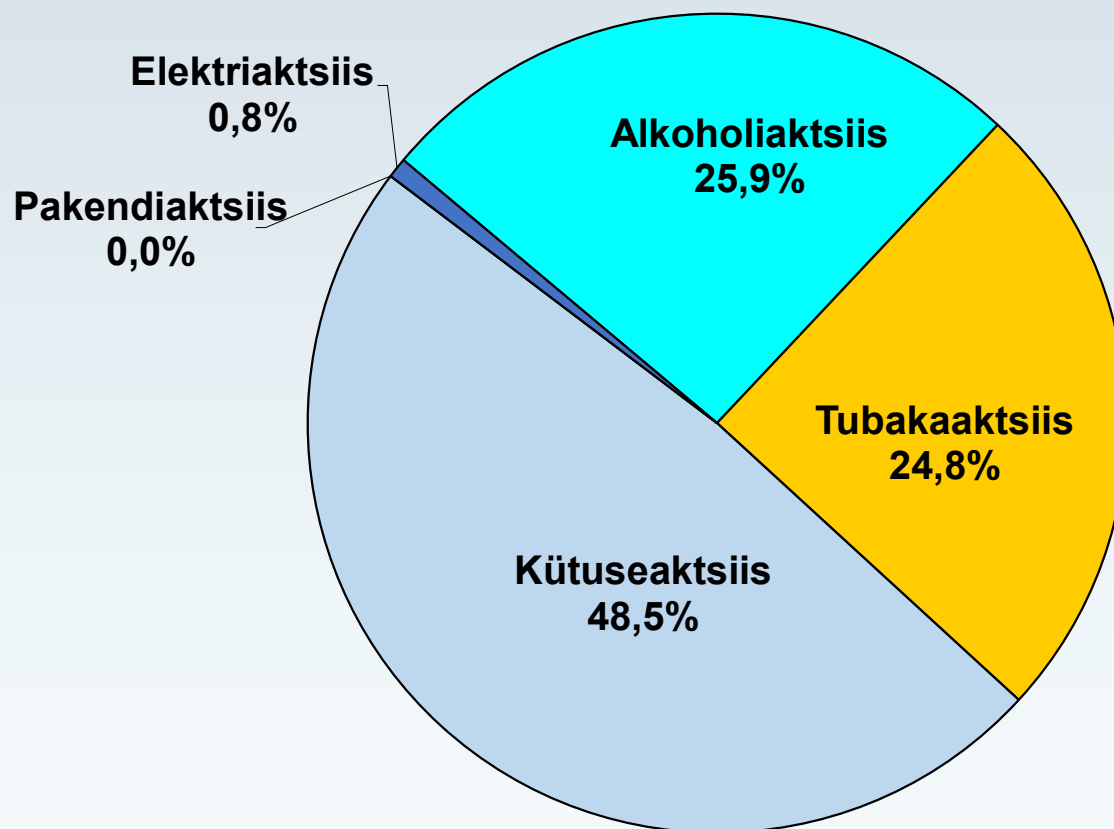
Alkoholituru komponendid ja tarbimise kujunemine

Kange alkoholi-, lahja alkoholi- ja õlleturu põhinäitajate muutumine 2023. aastal (mahulises võrdluses)

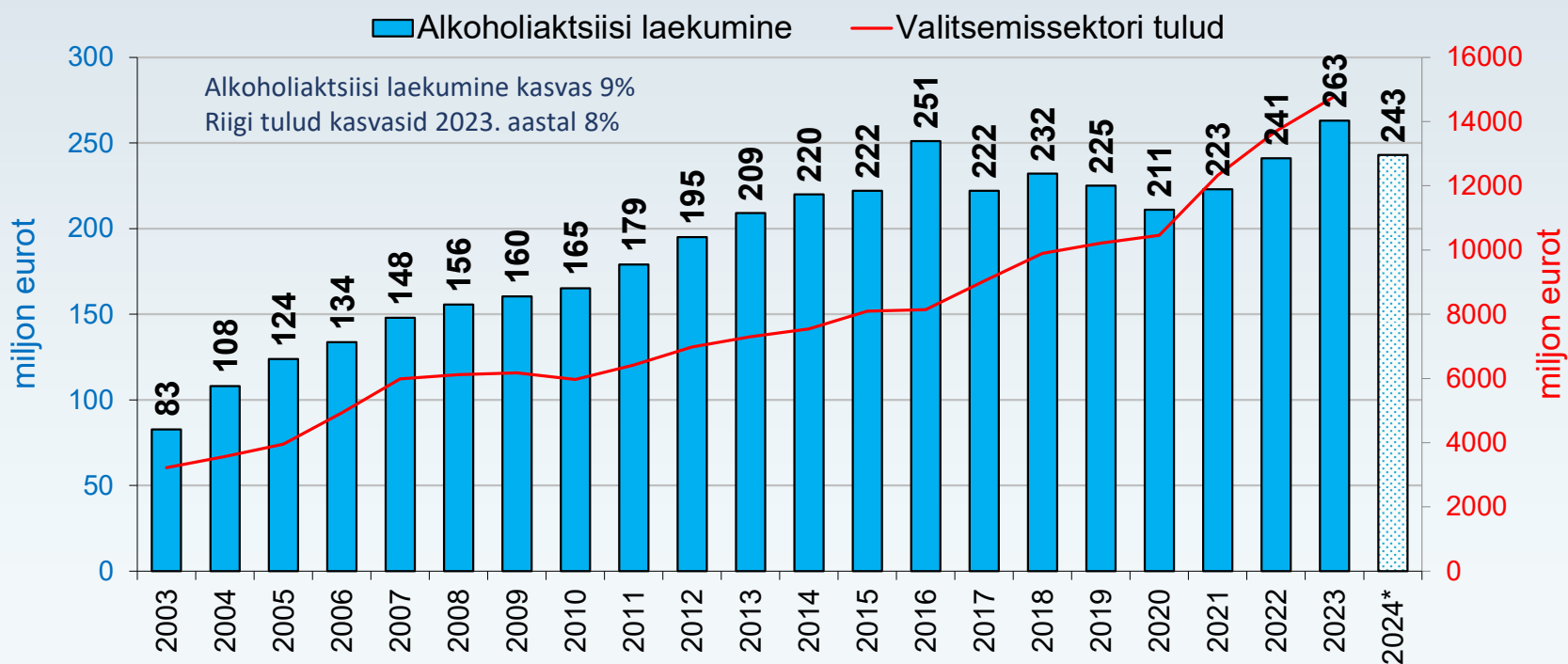
	Kange alkohol	Õlu	Lahja alkohol	Viinamarjavein
Tootmine	-1%	-19%	-6%	-
Eksport	-23%	-46%	-2%	-10%
Import	-2%	-5%	+31%	-5%
Müük	+11%	+1%	+20%	+5%
Ostud välismaalt	+10%	+8%	-6%	+20%
Turistide kaasaostud	+7%	+38%	+35%	+49%
Tarbimine 15+ el. kohta 100% alkoholis	0%	-6%	0%	-3%

Erinevate aktsiisilaekumiste osakaalud kogu aktsiisilaekumistest 2023

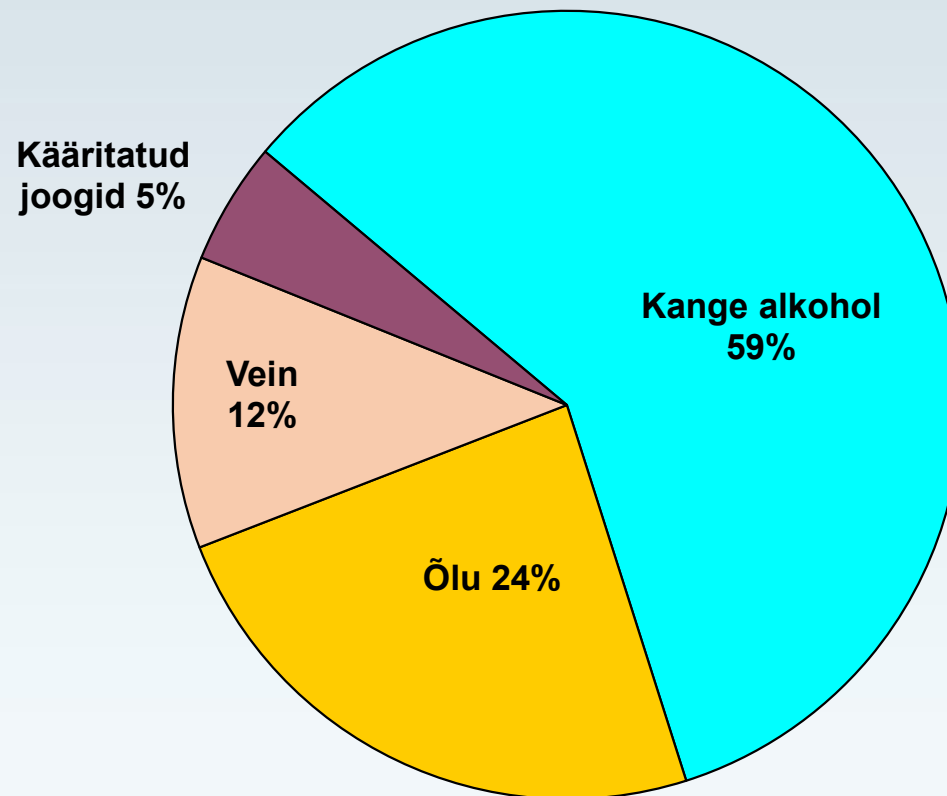
Alkoholiaktsiisi laekumine ja valitsemissektori tulud 2003-2023 (miljon eurot)

Alkoholiaktsiis moodustas riigi tuludest 2023.a. 1,8%; 2002-2018.a. 2,7%

Rahandusministeerium; *Rahandusministeeriumi kevadprognoos

Alkoholiaktsiisi laekumine jookide lõikes 2023

Rahandusministeerium

Alkoholi tarbimine Eestis 2022 - 2023.a

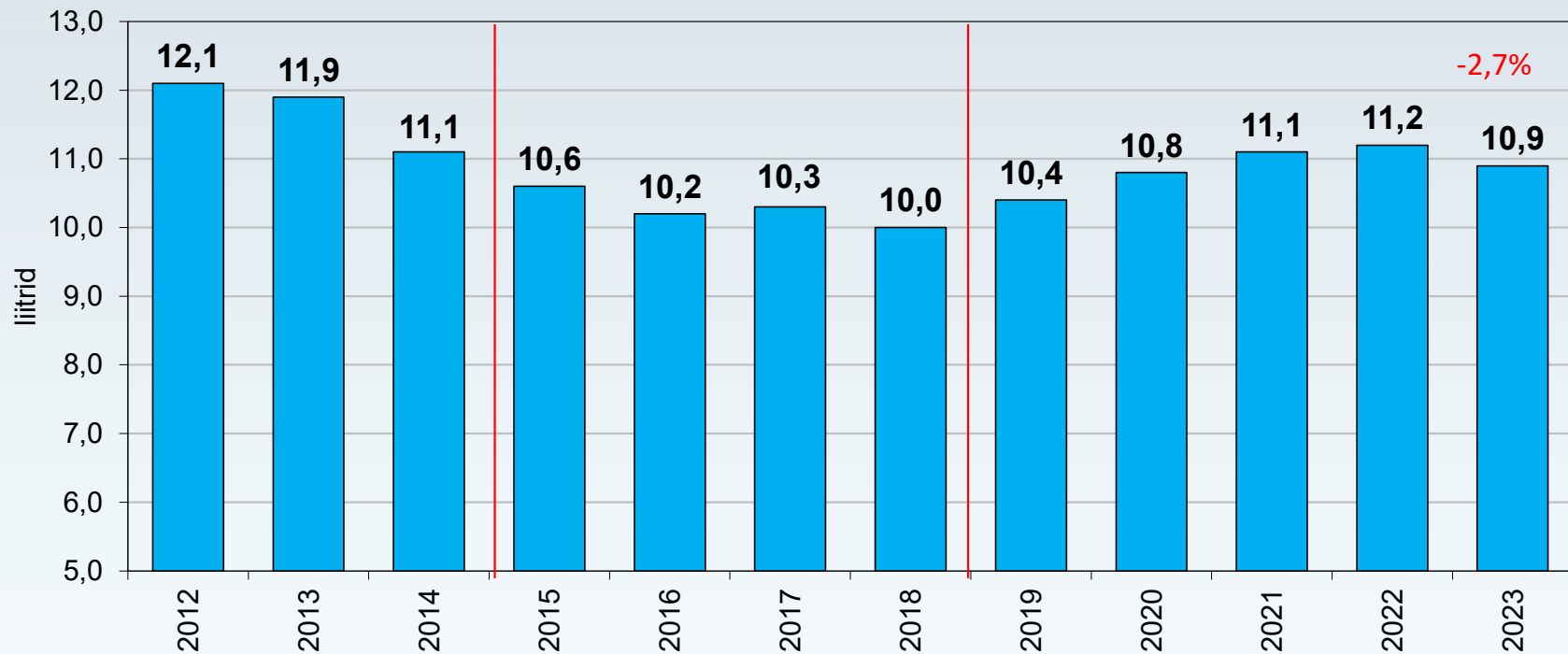
(liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100%-lises alkoholis)

		<u>2022</u>	<u>2023</u>
• Legaalne müük*	+	12,8	13,4
• Illegaalne müük (salaviin)	+	0,6	0,1
• Välismaalt ostetud	+	1,1	1,2
• Välisturistide kaasaostud	-	2,7	3,2
• Välisturistide tarbimine Eestis	-	0,6	0,6
• Kokku tarbimine	=	11,2	10,9

* Legaalne müük = toodang + import - eksport

Alkoholi tarbimine Eestis 2012-2023

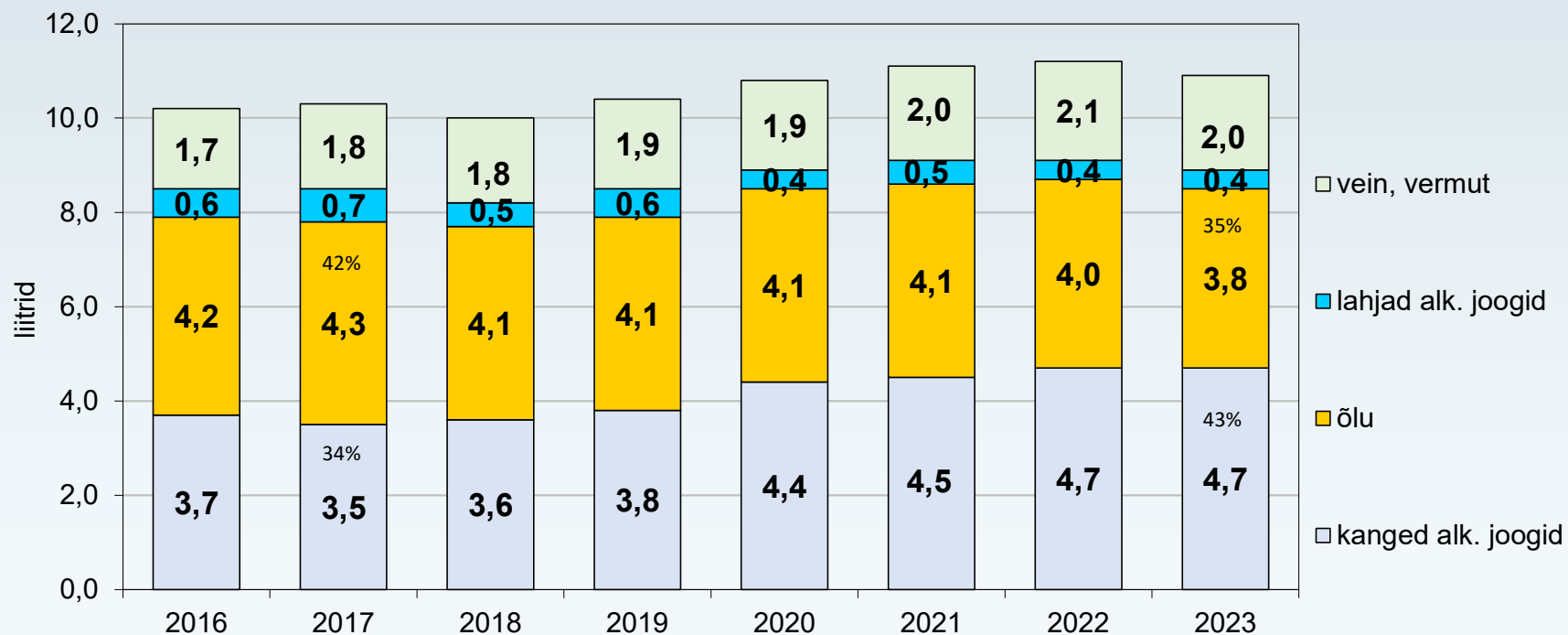
(liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta aastas 100%-lises alkoholis)

Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2016-2023

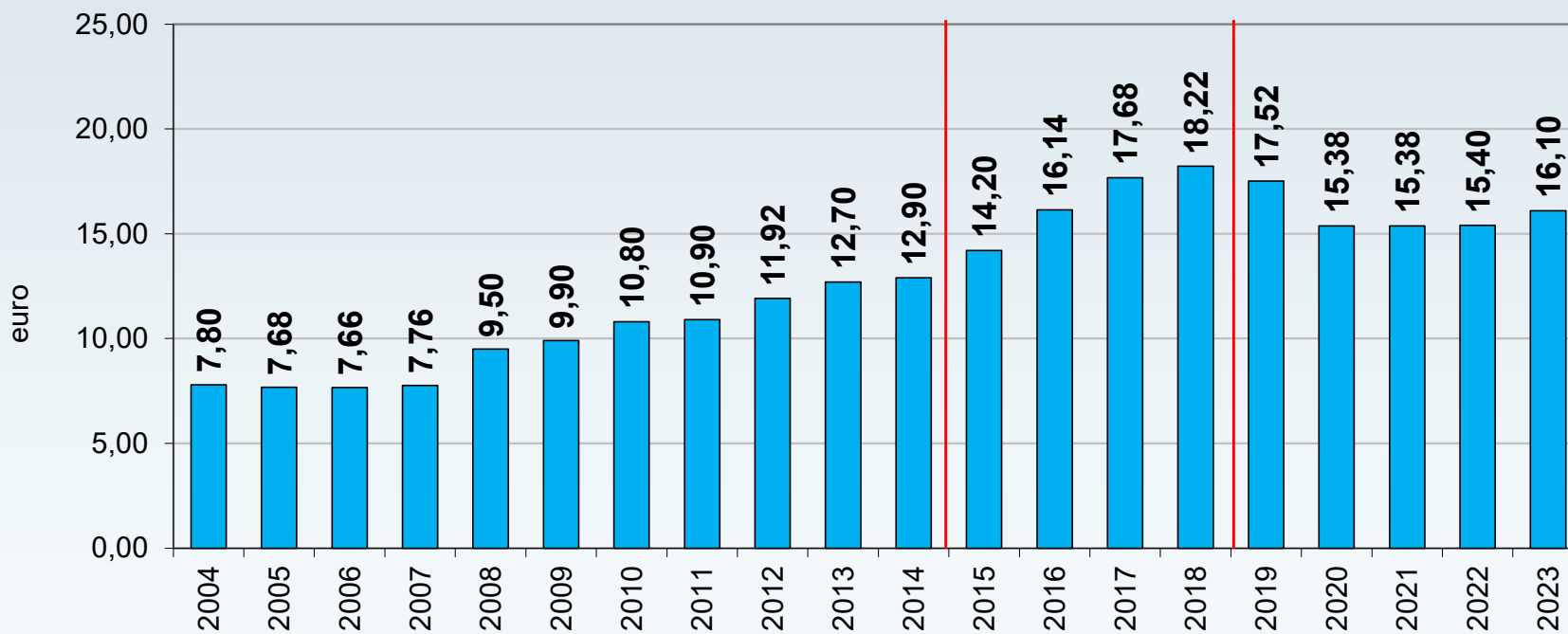
(liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100%-lises alkoholis)

Tarbimine tootekanguses: õlu 74-, veinid 17-, kanged joogid 12-, lahjad joogid 8 liitrit

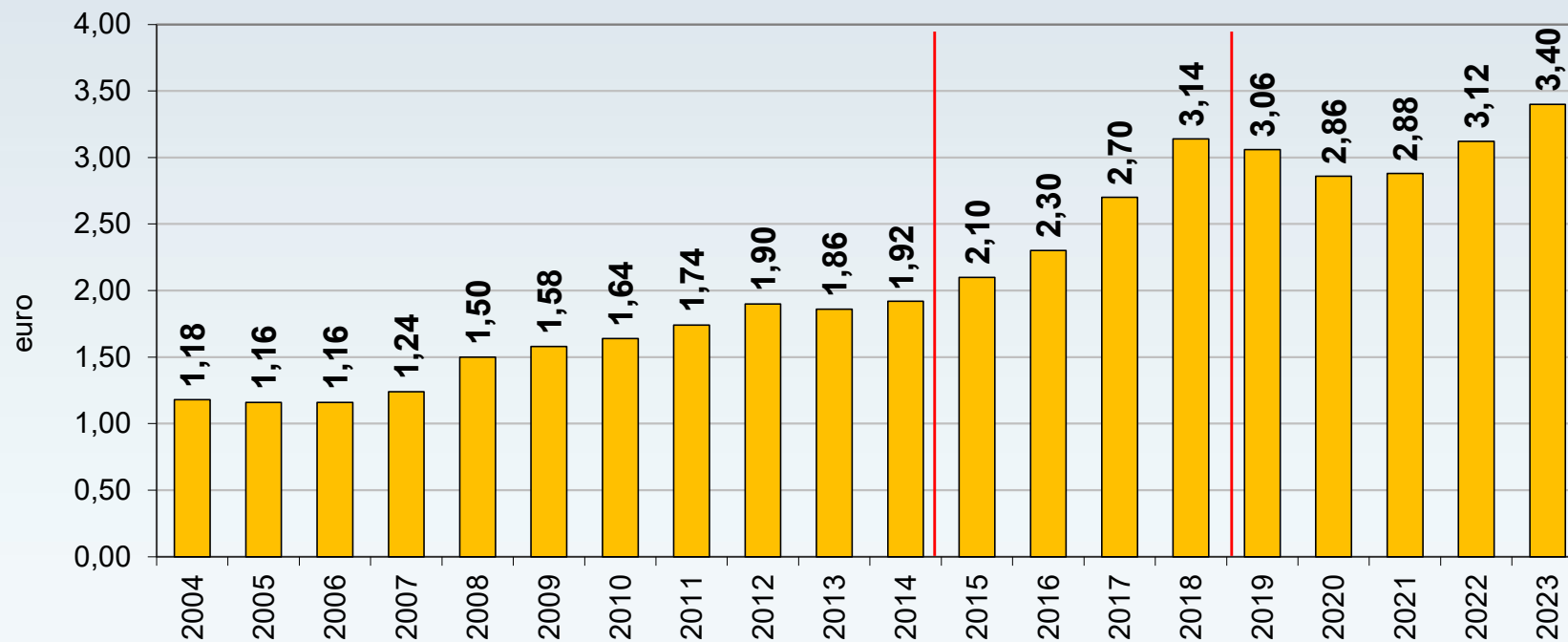
Viina keskmine jaehind 2004-2023 (euro/liiter)

2018-2020 langesid viinahinnad 16%; 2023 kasvas viina hind 4,5%

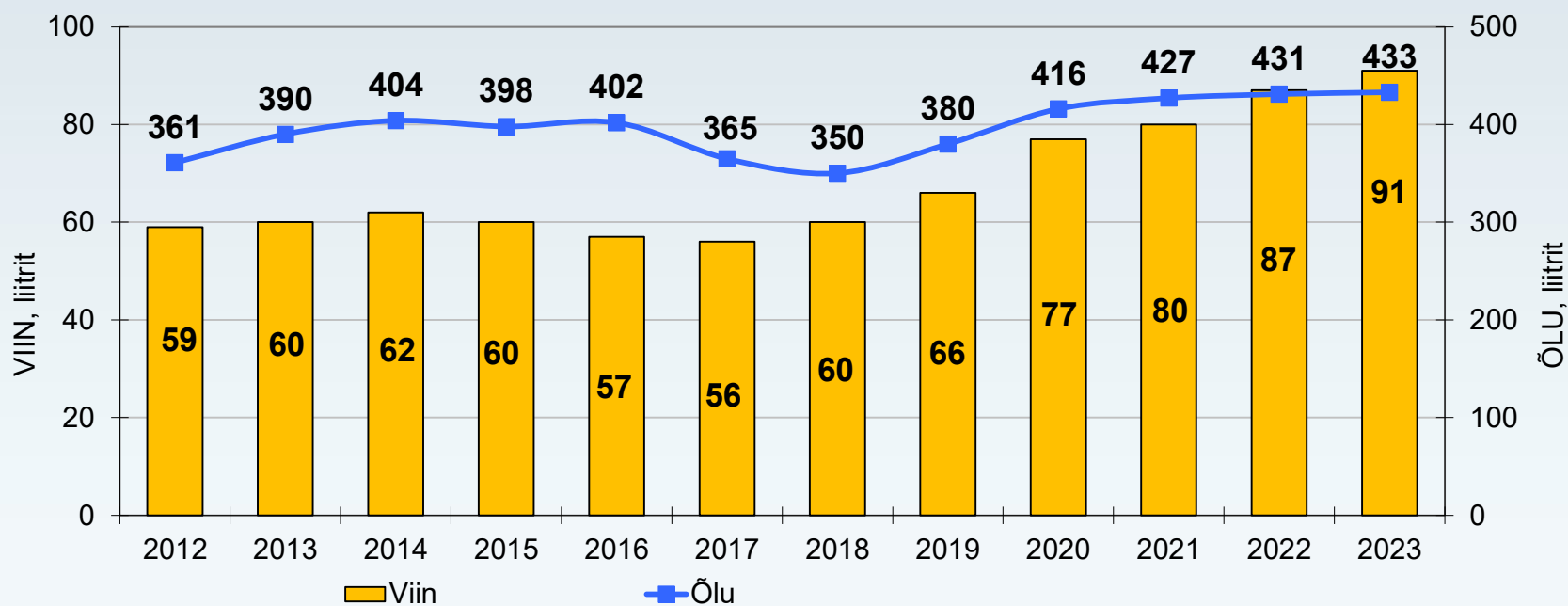
Õlle keskmine jaehind 2004-2023 (euro/liiter)

2018-2020 langesid õllehinnad 9%; 2023 kasvas õlle hind 9%

Õlle või viina kogused, mida tinglikult saaks Eestist osta keskmise netokuupalga eest (liitrit)

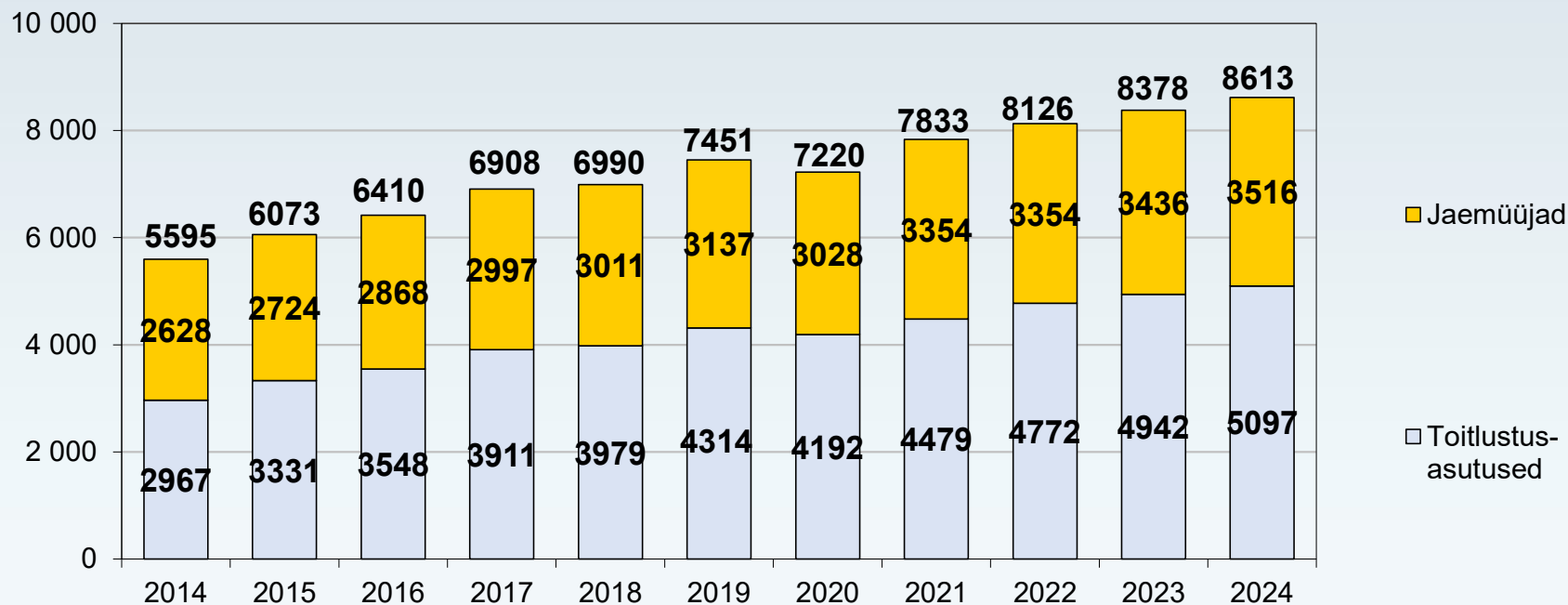
Võrreldes 2018. aastaga on netopalgad kasvanud u. 34%, õllehinnad +8%, viinahinnad -12%

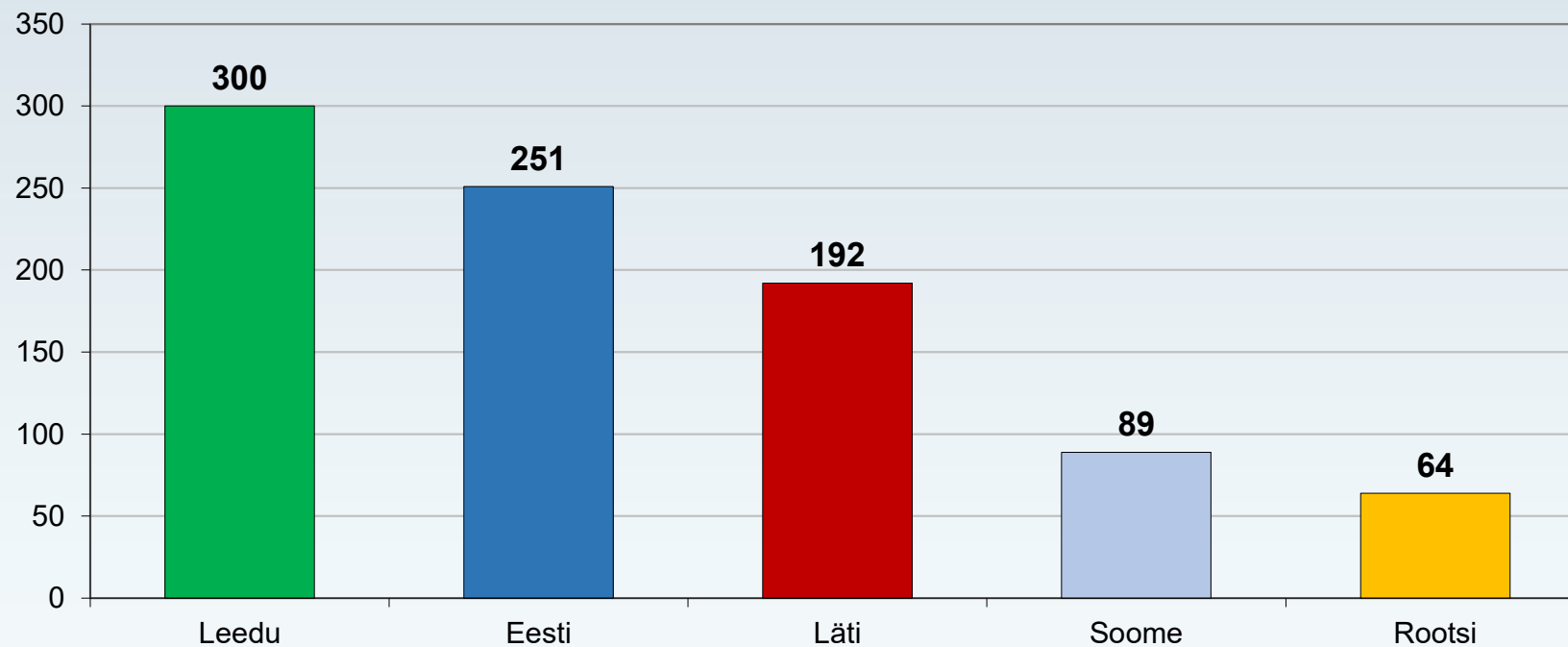

Registreeritud alkoholi müügikohtade arv Eestis 2014-2024

Kümne aastaga on jaemüügikohti lisandunud 888 ja toitlustusasutusi 2130

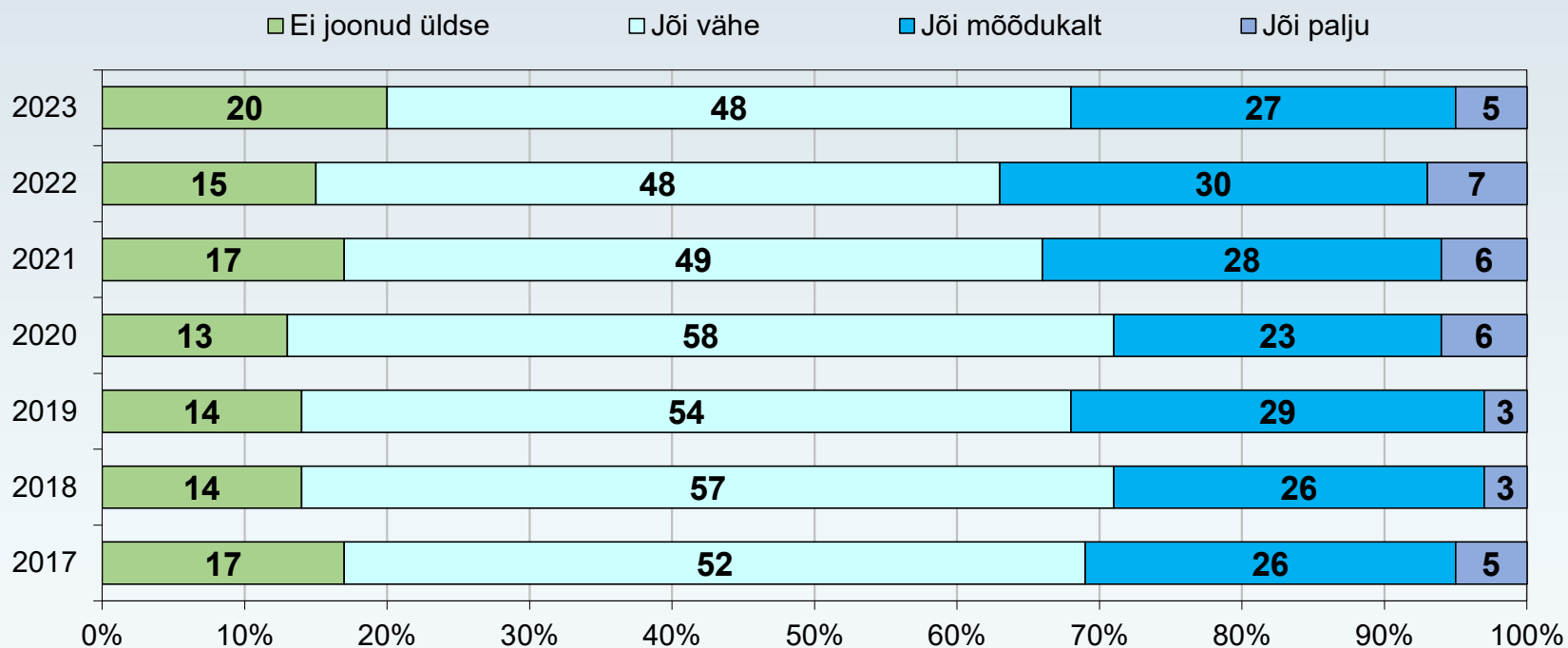

Registreeritud alkoholi jaemüügikohtade arv 100 000 elaniku kohta 2022. aastal

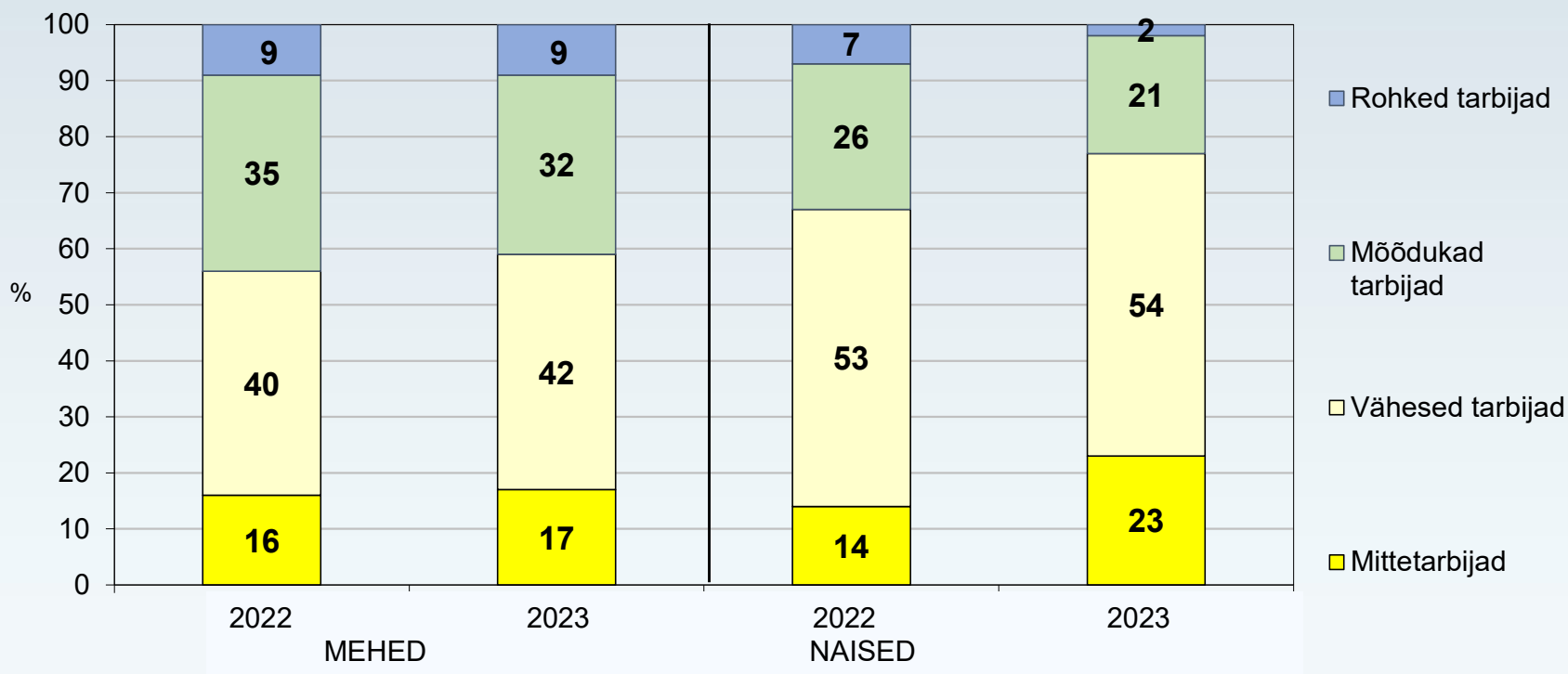

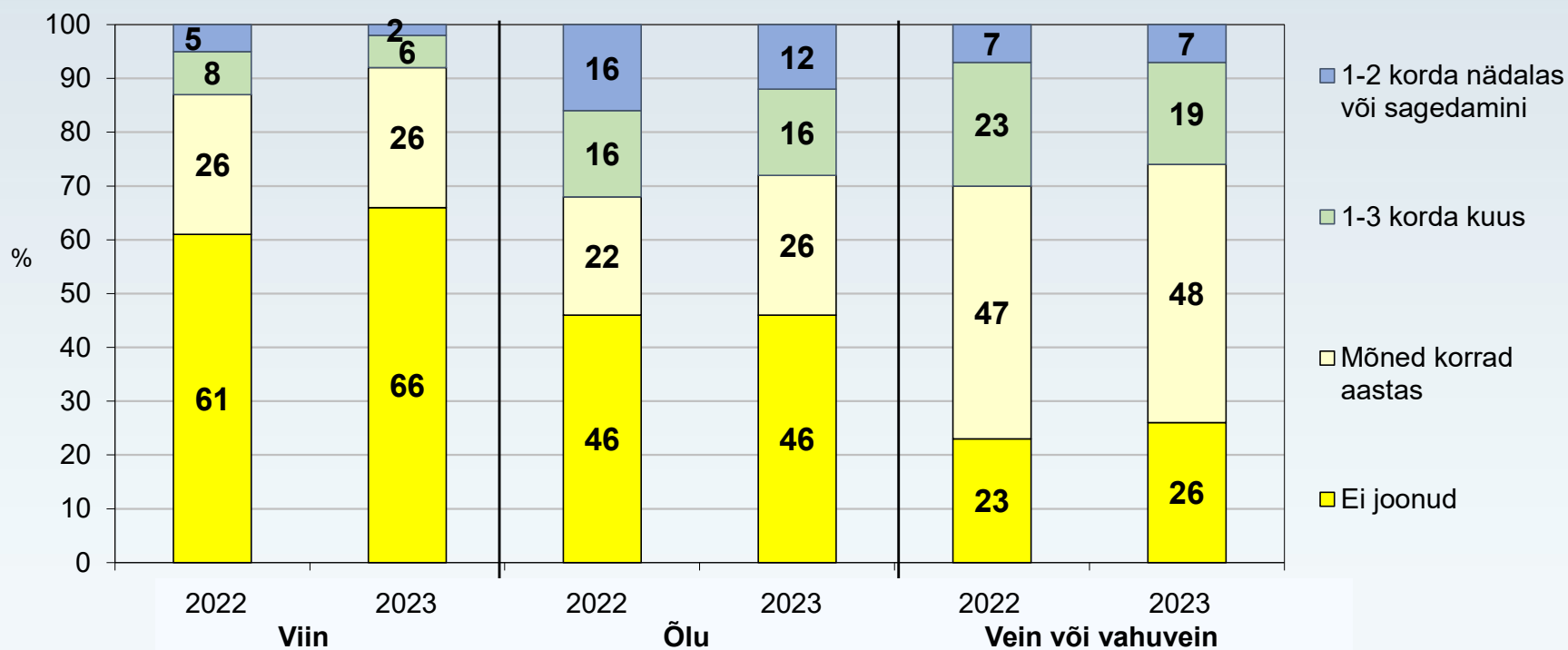
Elanike hinnangud alkoholi isiklikule tarbimisele 2017 – 2023 (% vastanutest)

Alkoholitarbimise muutused meeste ja naiste hulgas 2022-2023 (% vastanutest)

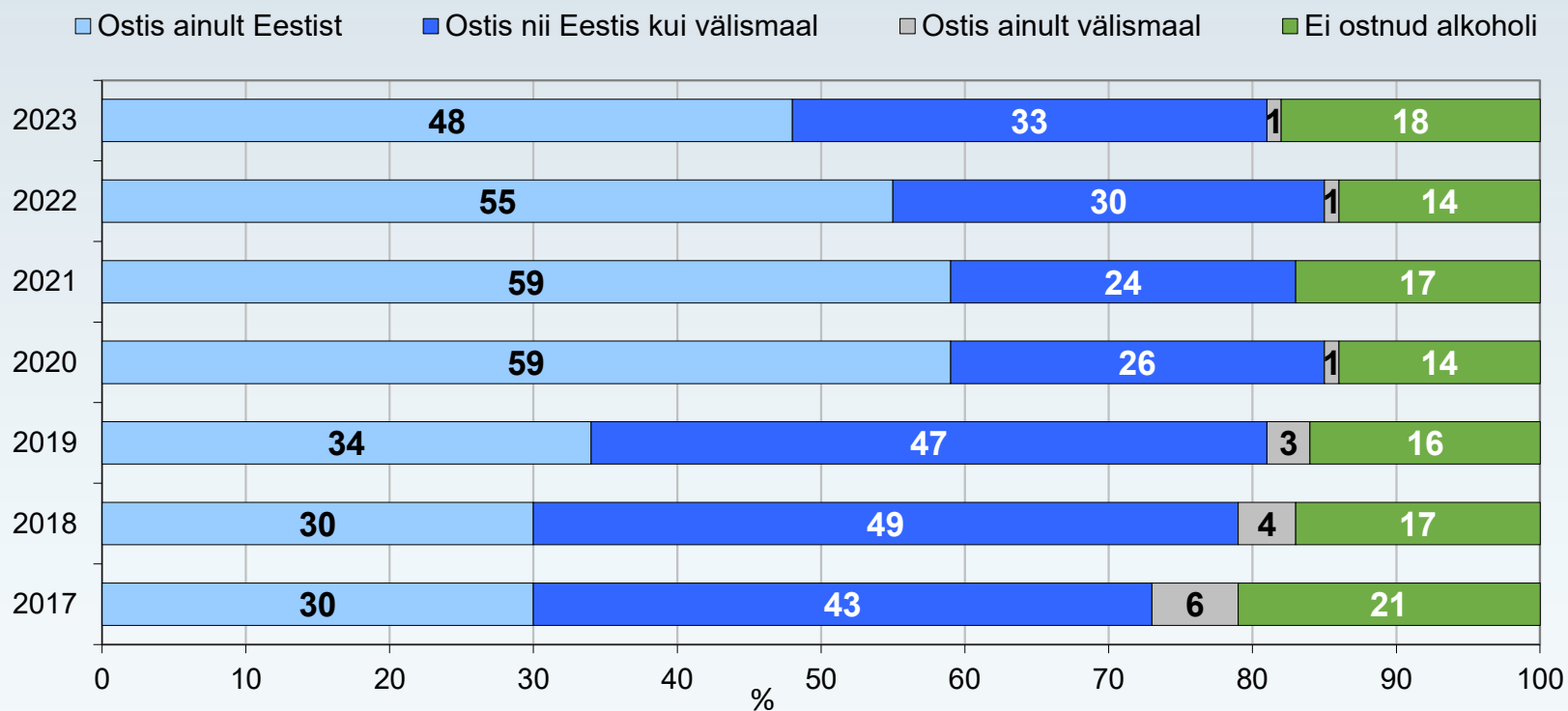

Alkoholsete jookide tarbimissagedused 2022-2023 (% vastanutest)

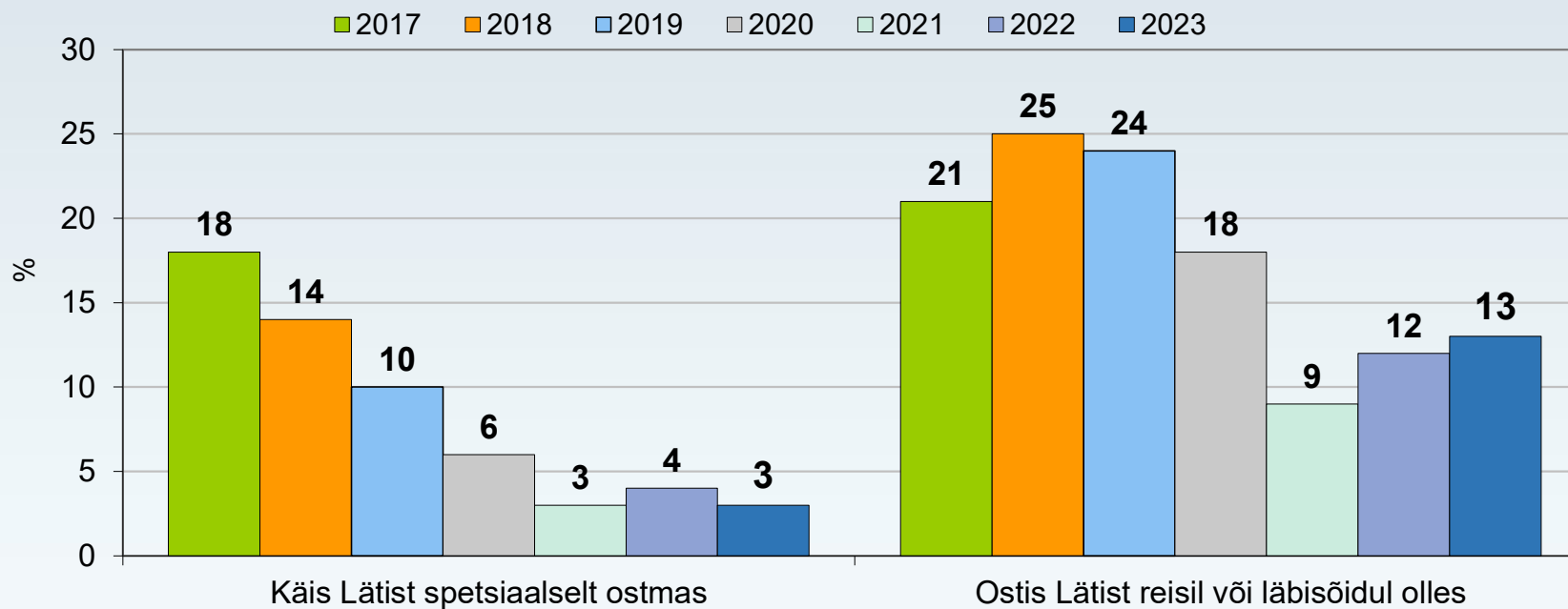
EKI küsitluse andmetel

Elanike hinnang enda alkoholiostmisele Eestist ja välismaalt 2017 - 2023 (% vastanutest)

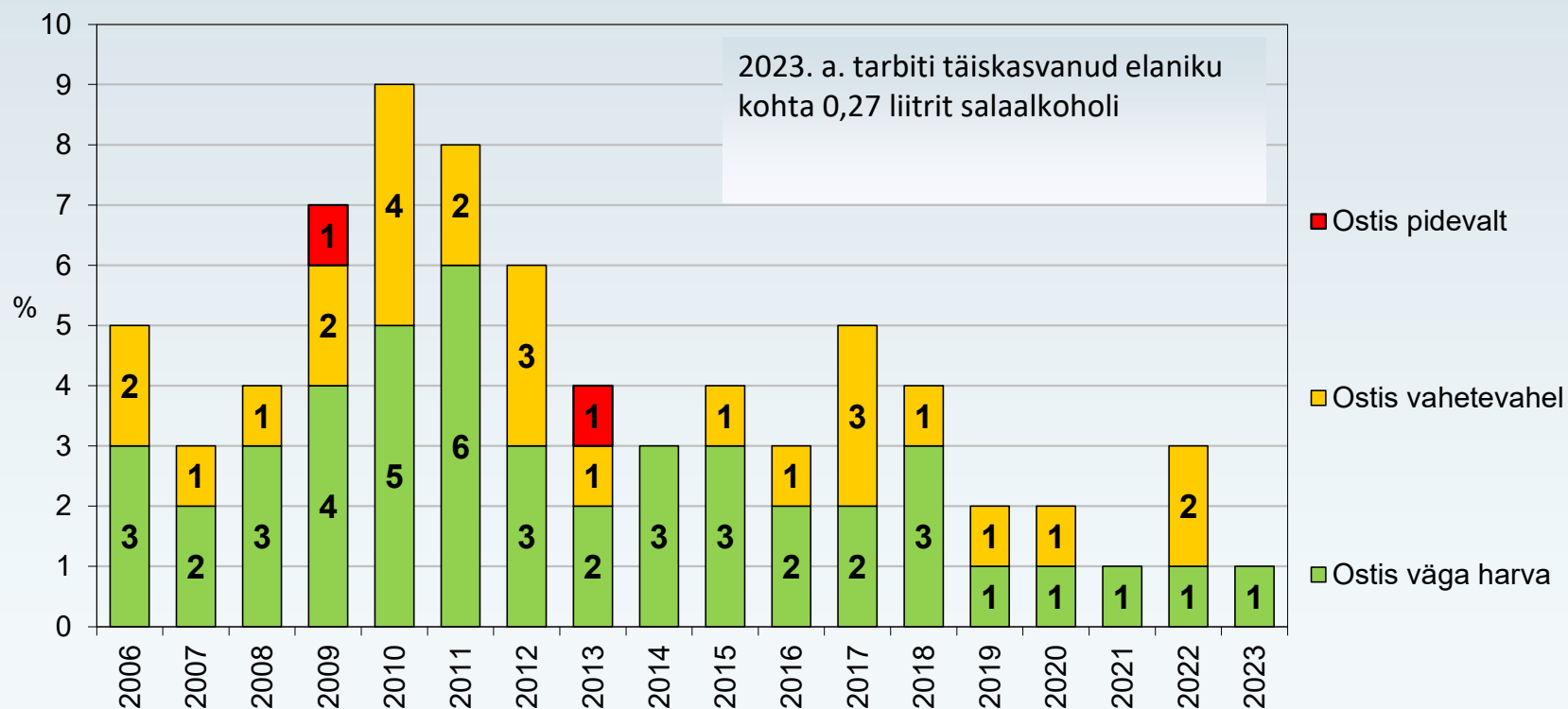

Alkoholsete jookide ostmine Lätist ostuviisi järgi 2017-2023 (% vastanutest)

Üldse oli 2023. aastal Lätist alkoholi ostanud 15% vastanutest

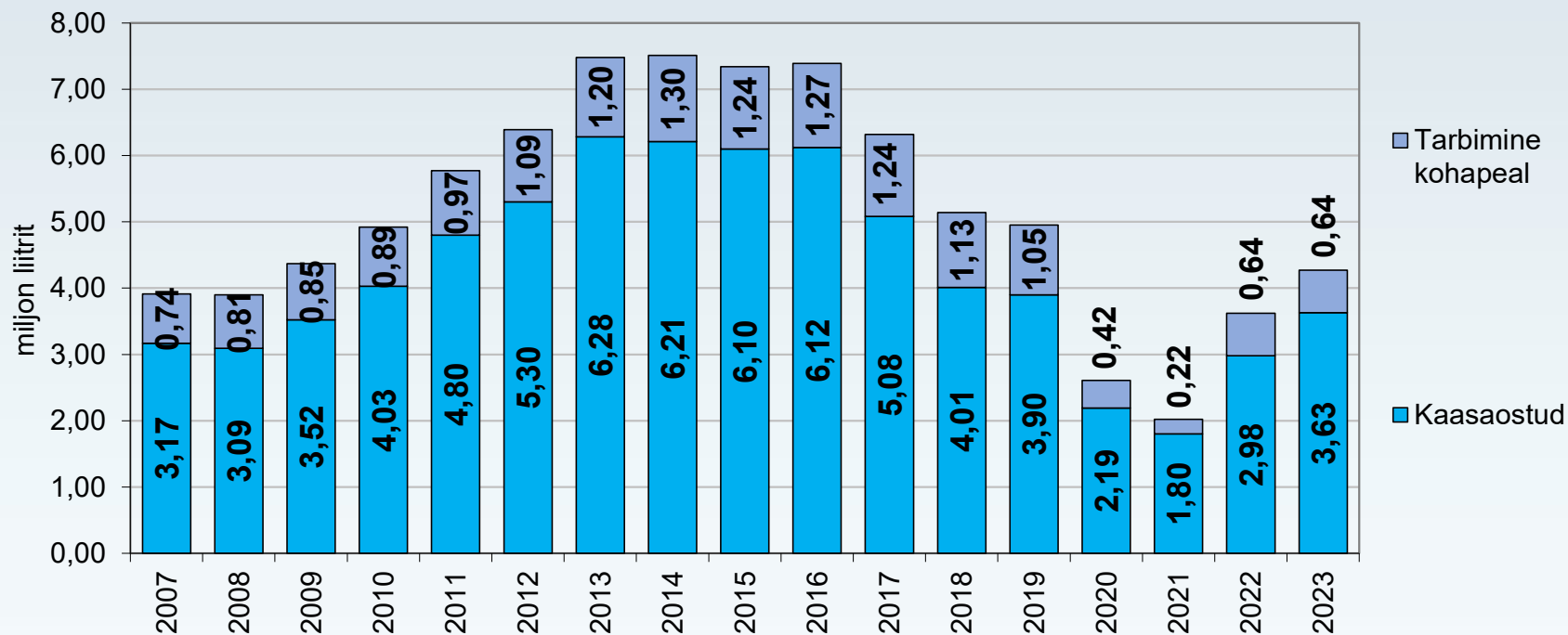

Illegaalse alkoholi ostmine 2006-2023 (% alkoholi tarbijatest)

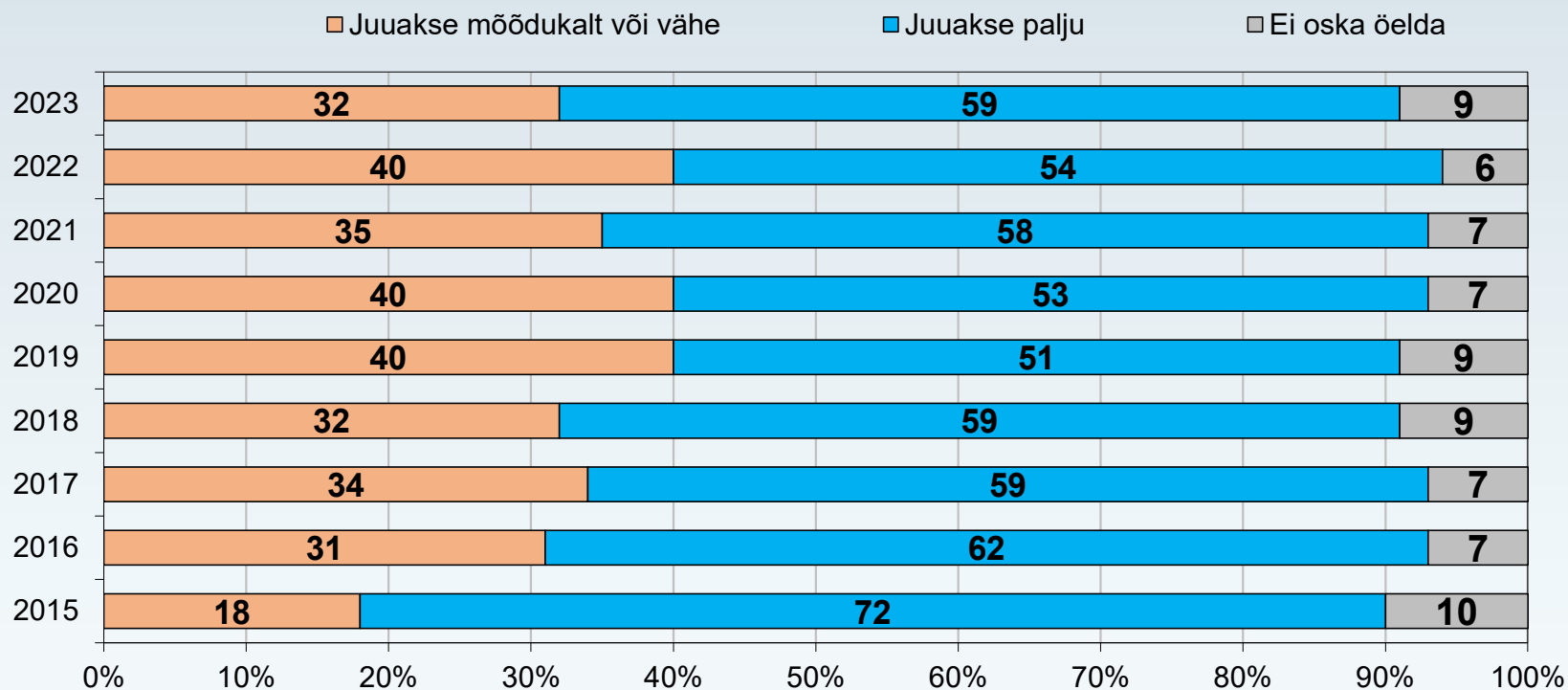
Välisturistide alkoholiostud ja tarbimine Eestis 2007-2023 (miljon liitrit absoluutalkoholis)

Kui kogu Eesti alkoholimüügist moodustasid turistide ostud enne pandeemiat kuni 40%, siis 2023.aastal 28%

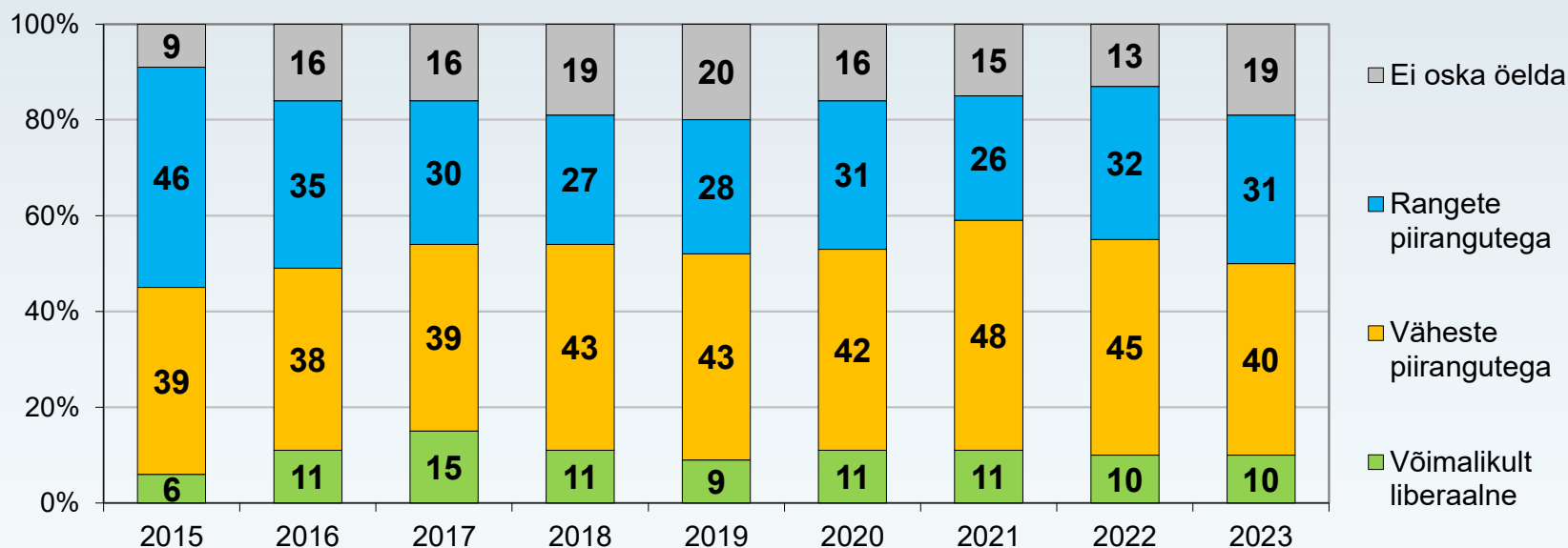

Elanike hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele 2015 – 2023 (% vastanutest)

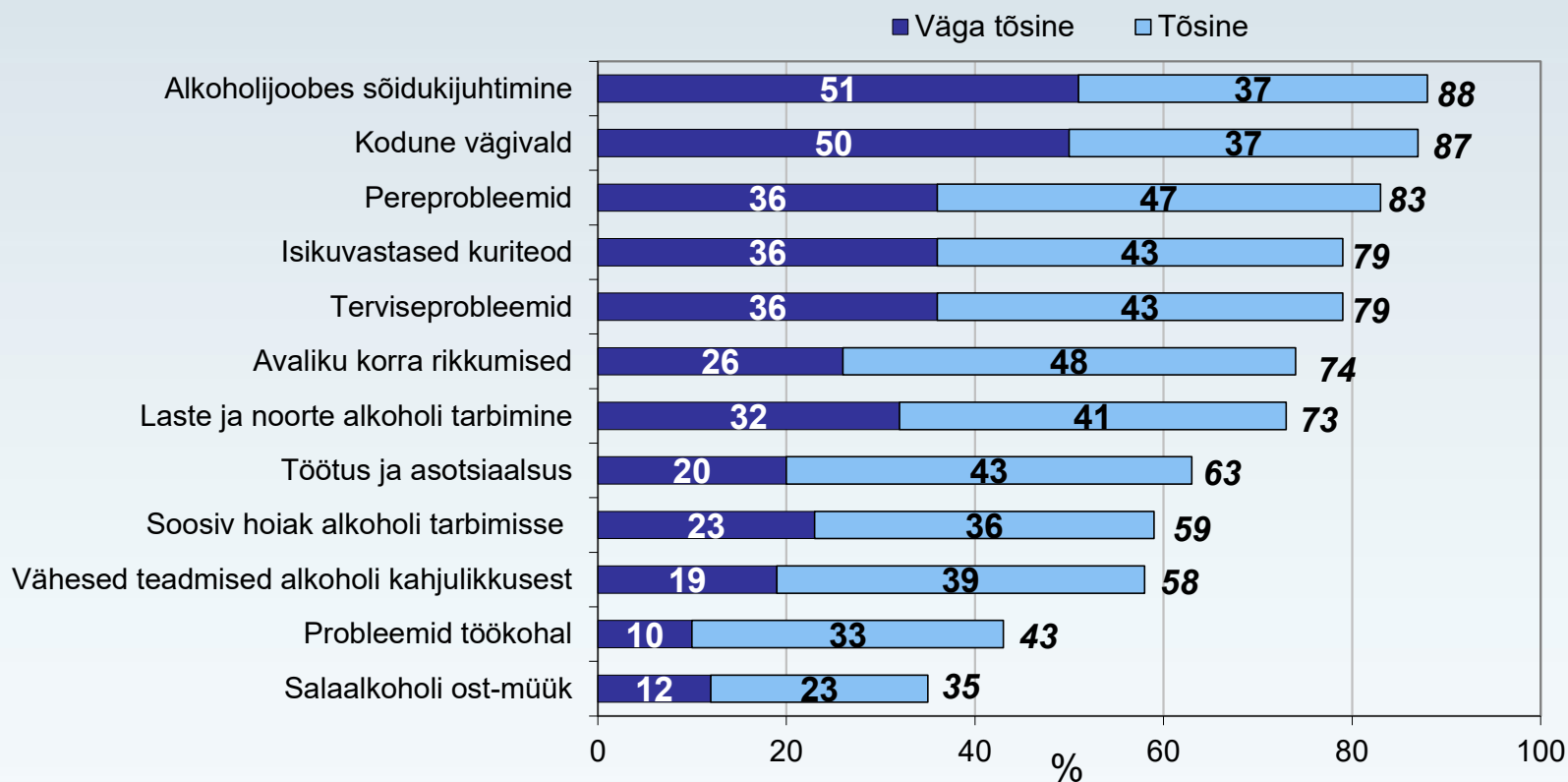

Elanike hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika (% vastanutest)

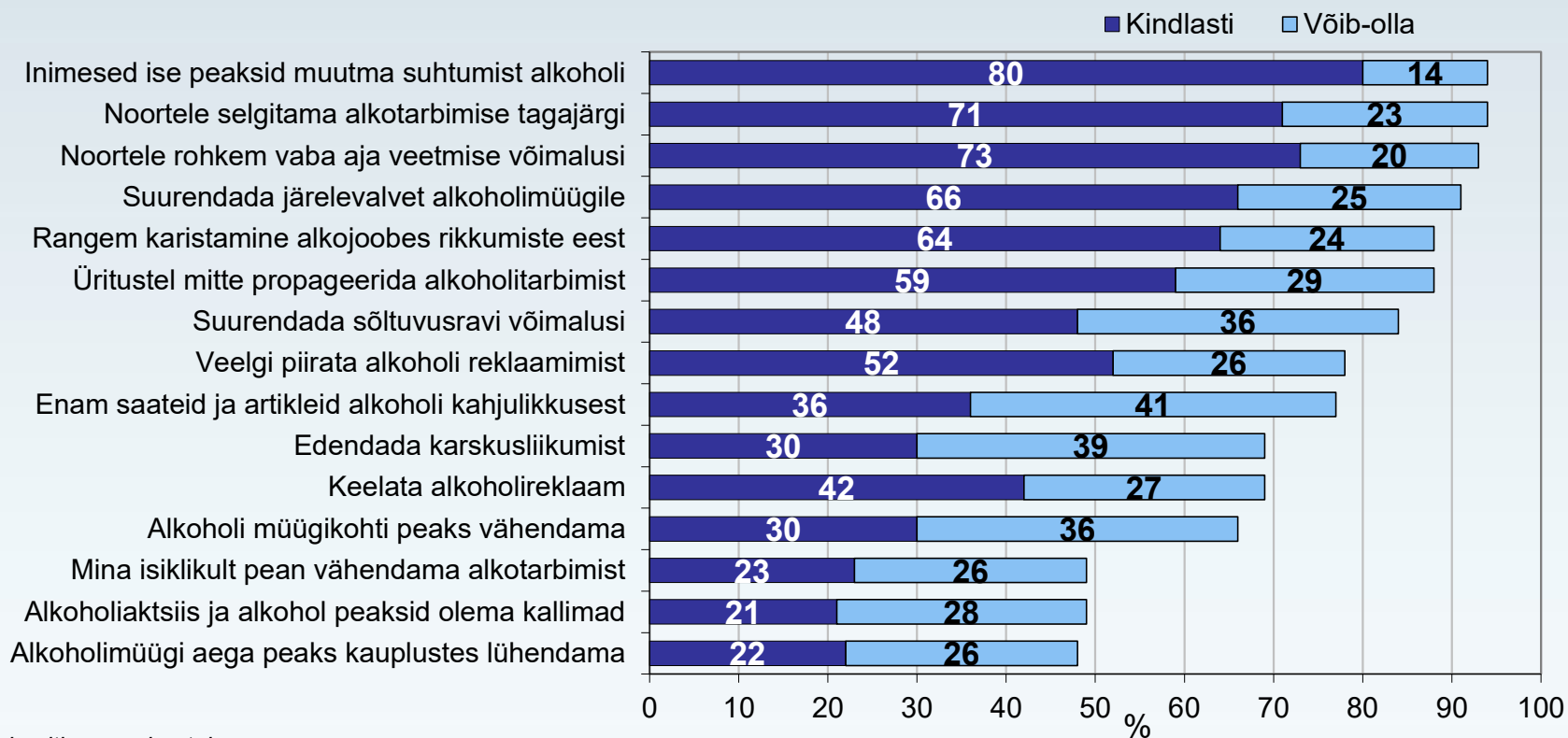
Alkoholi mittetarbijatest toetas 2023. a. ranget alkoholipoliitikat 46%, samas rohketest alkoholitarijatest ainult 13%

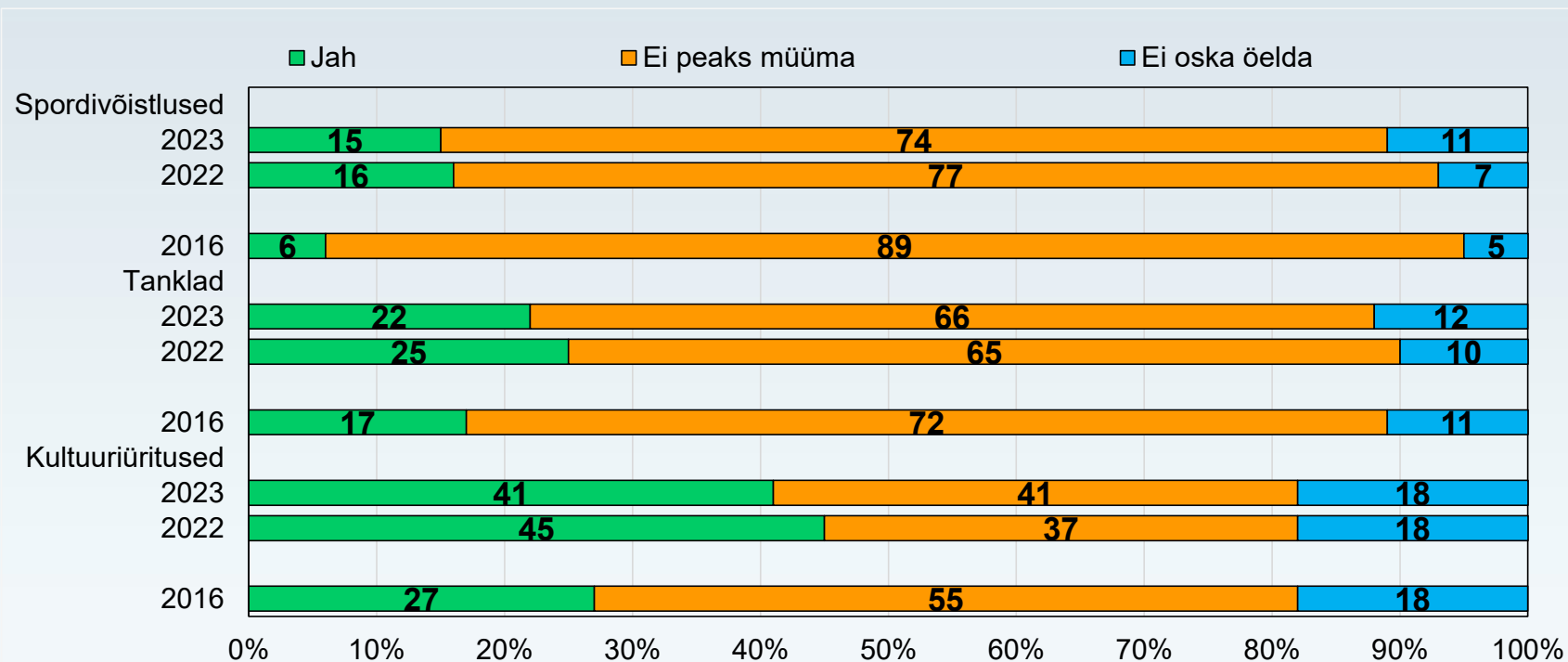
Elanike hinnangud alkoholiga seonduvate probleemide tõsidusele Eestis 2023 (% vastanutest)

Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise meetmetele 2023 (% vastanutest)

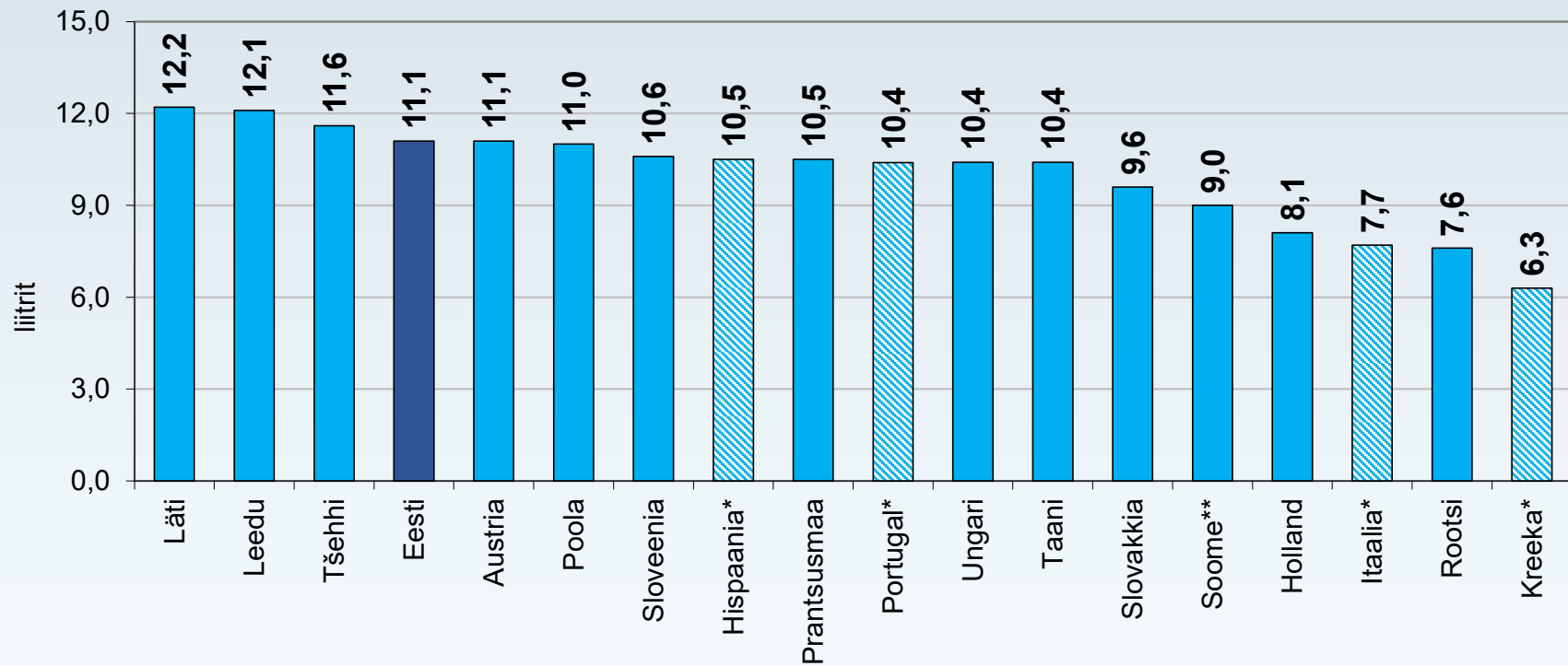

Elanike hinnangud alkoholimüügile spordivõistlustel, tanklates ning kultuuriüritustel 2016 ja 2022 - 2023 (% vastanutest)

Alkoholi tarbimine mõnedes EL riikides 2021

(liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta aastas 100%-lises alkoholis)

KOKKUVÕTTEKS

- 2023. aastal langes alkoholitarbimine 2,7%.
- Ühe täiskasvanud elaniku kohta tarbiti absoluutalkoholi 10,9 liitrit (2022. a. 11,2 liitrit).
- Õlletarbimine vähenes 6% ja viinamarjaveinide tarbimine 3%. Kange alkoholi ja lahja alkoholi tarbimine jäi samale tasemele.
- Alkoholitarbijate osakaal elanikkonnast vähenes 85%-lt 2022. aastal 80%-le 2023. aastal.
- Tarbijate struktuuris vähenes just alkoholi palju (7%→5%) ja mõõdukalt (30%→27%) tarvitanute osakaal.
- Võrreldes 2022. aastaga vähenes alkoholi tarbinud naiste osakaal 86%-lt 77%-ni, meeste osakaal 84%-t 83%-ni

- Alkohol on nii hinna kui jaotuskanalite poolest muutunud aastatega järjest kättesaadavamaks. Kui alkoholi hinnad kasvasid aastaga keskmiselt 7,5%, siis palgad 11,4%. Registreeritud alkoholi jaemüügi kohtade arv on 10 aastaga suurenenud 34%, toitlustuskohtade arv 72%.
- Kuna aktsiisid pole viimastel aastatel tõusnud, siis on alkoholi hinnad püsinud tervikuna stabiilsed ja elanike ostujõud alkoholi osas järjest kasvanud. Seetõttu oli alkoholitarbimine neli aastat kasvutrendis. 2023. aastal hakkas alkoholitarbimine taas langema, mida mõjutas alkoholi tarbijate osakaalu langus ja alkoholi tarbimissageduse vähenemine eriti naiste hulgas, aga ka kangete alkoholsete jookide senisest harvem tarbimine.

- Tarbijate ootus oma finantsolukorra paranemise suhtes oli 2023. aastal madal, see nõrgendas majapidamiste kindlustunnet ja mõjutas inimeste tarbimiskäitumist, piirates muuhulgas ka alkoholitarbimist.
- Käesoleva aasta alguses tõusnud alkoholiaktsiis ja suurenenud käibemaks tõstavad ka alkoholi maksumist, mis mõnevõrra aitab kaasa tarbimise piiramisele.
- Eesti eesmärk on vähendada 2025. aastaks alkoholitarbimist 10% võrreldes 2010. aasta tarbimisega, ehk 10,3 liitrini täiskasvanud elaniku kohta. See tähendab, et tarbimine peaks käesoleval aastal veel vähenema absoluutalkoholis 0,6 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta, e. -5,5%.

Täna